

tiltaler mig ikke. Den lille Sum for Attesten tror jeg, man burde stryge. Men i alt Fald er det, der er Tale om, kun den forøgede Bekostning, som vi jo selv ere Herrere over. Jeg tror imidlertid, at de Herrer, der tale saa stærkt om dette, tænke paa de andre Former, dette Forslag har haft, tænke f. Eks. paa Forslaget fra i Fjor, hvor der ganske vist kunde tales om forøget Tidsspilde, forøget Ulejlighed og maaske ogsaa om forøgede Udgifter. Men i det foreliggende Tilfælde passer det aldeles ikke. Der er jo dem, der have sagt: Ja, men man vil jo herved berøve Folk den Opfattelse, at Ægteskabet indstiftes ved den kirkelige Velsignelse. Nej, jeg tror netop, at en af de gode Sider ved Lovforslaget er denne, at den Opfattelse ikke berøves nogen derigennem, og jeg for min Del vil ogsaa ønske, at den ikke bliver dem berøvet. Jeg ønsker, at den almindelige Opfattelse i vort Folk vil vedblive at være den, at der til Ægteskabets fuldgyldige Indstiftelse hører en kirkelig Velsignelse. Men det er en privat, det er en religiøs, en moralsk Sag, det er ikke den juridiske Side af Sagen. Saa længe der overhovedet er en vaagen kristelig Bevidsthed i vort Folk, saa længe vil det være almindeligt, at man ønsker den kirkelige Velsignelse til Ægteskabets Indstiftelse. Jeg betragter det som en af Fordelene ved dette Forslag, at den kirkelige Vielse vil blive Regelen saaledes, som den er nu, og at der kun aabnes Adgang til at blive fri for den i de Tilfælde, hvor man endelig vil være fri for den. Jeg kunde dermed slutte, men jeg vil dog gøre den Bemærkning, at det ogsaa er et mærkeligt Tegn paa, hvorledes Tiderne ere forandrede, at der nu fra Venstres Side rettes stærke Angreb paa Ministeren, fordi han ikke kommer med Forslag om en Kirkeforfatning. I den Henseende tror jeg ikke, der vil være ret mange her i Salen, der ville kalde Ministeren for „Stagnationens“ Mand. Jeg tror, at den højtærede Minister tværtimod fortjener Tak for den Maade, hvorpaa han har stillet sig til Kirkeforfatningsspørgsmaalet. Jeg tror heller ikke, at hverken Staten eller Folkekirken vilde være tjente med, om man nu gav sig til at lave en Kirkeforfatning, der skulde optræde med religiøs Myndighed, i hvert Fald da ikke, førend man havde saadanne Forudsætninger derfor, at man kunde vente at faa en Repræsentation, der ikke blot var en ny politisk Repræsentation ved Siden af den, der sidder her, men en virkelig kirkelig Repræsentation. En saadan vil det være

overordentligt vanskelig at bringe til Veje. Den højtærede Minister nævnte, at der maaske kunde gøres noget i den Retning gennem de forskellige Stiftskonventer. Det er muligt. Jeg antager, at hvis vi overhovedet skulde kunne faa en kirkelig Repræsentation, der skulde kunne være et virkeligt Udtryk for det kirkelige Liv her i Landet, saa maatte der som et Grundlag for denne være dannet frivillige Menighedsudvalg eller Menighedsraad i samtlige Landets Sogne. Hvis der var det, og hvis Medlemmerne af disse Forsamlinger vare valgte af kirkelige Hensyn, hvilket de ganske sikkert vilde blive inden for denne snævre Kreds, saa var det muligt, at der paa dette Grundlag kunde bygges en kirkelig Repræsentation. Men jeg vilde dog selv i det Tilfælde have meget store Betænkeligheder, fordi jeg frygter, at en kirkelig Repræsentation skulde føle sig fristet til at regere paa det egentlige kirkelige Omraade, til at foreskrive Meninger og Lærdomme og til at indføre Kirketugt osv. Den vil let føle det som sit Kald at gøre noget saadant. Jeg tror til syvende og sidst, at Kirken ikke let vil kunne faa en bedre, det vil sige mere frisindet og lempeligere Repræsentation end Rigsdagen. Thi det, Rigsdagen vil gøre, vil kun dreje sig om de ydre Forhold for Kirken. Vi, der sidde her, ville tage os vel i Vare for nogen Sinde at give os til at foreskrive Troslærdomme eller moralske Lærdomme for Folkekirken. Jeg er derfor glad ved den Stilling, den højtærede Minister har indtaget, glad ved, at han ikke vil gaa til at arbejde paa denne Sag, før der foreligger et ganske anderledes kirkeligt Underlag for den kirkelige Repræsentation, end der foreligger i Øjeblikket. Men i øvrigt kan jeg slutte med at sige, at man kan forsøge at komme frem ad en af de andre Veje, der nu ere foreslaaede. Jeg glæder mig til i denne Samling fra Ministerens Side at se et Forslag om fraskilt Vielse og andre dermed i Forbindelse staaende Forhold. Jeg vil ogsaa ønske at se Forslaget om valgfrit Ægteskab taget op til en nærmere Drøftelse. Jeg tror, det vil gaa her, som det gik i Kirkekommissionen, og som det er gaaet under alle Forhandlingerne om disse Sager, at man til syvende og sidst vil komme til det Resultat, at der dog ingen anden Løsning er end den at skille det borgerlige fra det kirkelige, lade det borgerlige blive ved at være tvungent som nu og lade det kirkelige blive frit.